

Türkçe Konuşuyoruz (We Speak Turkish) As A Teaching Material

Cem Erdem, Katarzyna Stefaniak-Rak

Adam Mickiewicz University, Poznan

Adam Mickiewicz University, Poznan

Abstract

"Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku" (Eng. Türkçe Konuşuyoruz We Speak Turkish) is a book for teaching the Turkish language which was written in Kraków, Poland by Teresa Ciecierska-Chłapowa, Jan Ciopiński and Oben Güneyi in 1977. It was published by the Jagiellonian University consists of two parts. The first one includes materials for teaching the Turkish language, whereas the second one texts which can be used to practise reading comprehension skills. In addition to that, the latter includes useful information: yardımcı bilgiler and a dictionary: sözlük. The book focuses on 2500 words and was written in order to facilitate the development of Turkish speaking skills from the elementary to intermediate level. The aim of this article is to evaluate "Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku" as a material used for teaching the Turkish language. The method of document review was employed in the research and the data it provided were analysed in terms of content. Finally, it was proven that the methods used in the book involve: sound method, grammar translation method, audio-lingual method, question answer method, communicative and oral approach methods.

Keywords: Turkish language teaching, student's book, Turkology, Poland.

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 18, No 3, 2017
pp. 297-311
DOI: 10.17679/inuefd.315039

Received : 19.05.2017
Revision1 : 18.08.2017
Revision2 : 25.09.2017
Accepted : 11.12.2017

Suggested Citation

Erdem, C. & Stefaniak-Rak, K. (2017). (We Speak Turkish) As A Teaching Material. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 18(3), 297-311. DOI: 10.17679/inuefd.315039

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In the past, the Turkish people built their power by assuming authority over conquered territories. In turn, the local people engaged in the political and social life under the new rule and learn the Turkish language in order to adapt to the realities of the time. Because of its geographic location and due to a number of battles over its borders, Poland constituted an area where Tatars and Karaites found shelter many centuries ago. It also established diplomatic relations with Ottoman Turkey over 600 years ago. Moreover, Polish kings fought with the Turkish people but also had agreements and peace treaties with them. As a result, the history of teaching the Turkish language in Poland and the fascination for the orient felt by Polish writers, poets, painters, princes and szlachta has been a long tradition there.

The book "Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku" written by Teresa Ciecierska-Chłapowa, Jan Ciopiński and Oben Güney, which was published in Kraków, 1977, was created for the native speakers of the Polish language who wish to learn the Turkish language. It is a significant publication for Turkish language teaching as well as teaching Turkish culture. The introduction which was written especially for the speakers of the Polish language states that the book was written not only to develop the knowledge of the Turkish language and Turkish speaking skills, but also to make foreign speakers of the language interested in Turkish literature. The book was written on the basis of 2,500 words and aimed to help elementary students learn how to speak.

Purpose

The aim of this article is to assess the significance of the Turkish teaching book entitled "Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku".

Method

The survey model was used in the preparation of this article, which aims to assess the significance of the book "Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku" as a Turkish teaching material. It is one of the models which involve gathering data with use of units defined in works which are recognised world-wide and various tools/ means (Karasar 1999: 79-81). The analysis presented in this paper is of the book entitled "Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku"

Findings

This article involves presenting data from the analysis of individual lessons in the book. The real aims and principles applied in the book were analysed. The book was also analysed in terms of content. The contents of the parts of the book were measured and evaluated. They were all considered of uttermost importance. What is more, the activating exercises and questions regarding individual subjects, and the components, that is the division of competences and legibility, were considered as well. The data were discussed and commented on with regards to the above indicators and characteristics of the content. In order to present the data/ results of the analysis of the book, 24 questions prepared by Erdem (2016), a form for the evaluation of the contents at three levels: the structure of words, structure of sentences, and exercises were employed. Each of the points in the form for the evaluation of the book were provided with three possible answers: positive 'E' (Tur. evet 'yes'), negative 'H' (Tur. hayır 'no'), and positive but with significant shortcomings 'K' (Tur. kısmen 'partially'). In order to uphold the validity and credibility of the book evaluation form, experts were asked to provide their opinion and confirm the reliability of the evaluating system. Three specialists performed score-based assessment which served as the basis for calculating the validity indicator, which is .91. In addition to that, the Flesch-Kincaid form developed by Ateşman (1997) for the Turkish language was used to assess the legibility of the texts in the book.

Discussion & Conclusion

When it comes to the summary and conclusions from the book analysis, we must note the high usefulness of the applied methods: grammar translation, audio-lingual and direct method. The question and answer method, pair and group work are also considered highly accurate. These conclusions agree with the conclusions of Aksoy (2007); Tarahija (2008); Biçer (2011); Topuzkanamış (2011); Öztürk (2011); and Erdem (2016). It results from the use of the methods and techniques which facilitate the practical use of the language.

The book was prepared in a way which enables the learners to develop communication skills, first and foremost. It is worth noting that particular attention was paid to teaching the language without the necessity of explaining the grammar rules. Similar conclusions were drawn by Topuzkanamış (2011); Öztürk (2011); Tiryaki (2011), Biçer (2011) and Erdem (2016).

While analysing the book, we can notice that the texts were organised according to their difficulty: from the easier ones to the most difficult text. Whereas, we can see that the level of difficulty of the texts was organised in an inappropriate way in another Polish publication of the same type Erdem (2016).

Summary

The performed analysis enables us to conclude that the main goal of the book is to enable better communication in everyday life; thus, the texts regard everyday issues and also include elements which help to develop speaking skills.

While analysing the contents of the texts, it was observed that they discuss situations which happen in everyday life and are accompanied with descriptions of characteristic behaviours and expressions which are highly useful for students.

There are no sections devoted to grammar in the books; however grammar is learnt while reading the texts.

If we consider the level of language proficiency applicable for all European languages, we can see that the discussed book is suitable also for learners with the knowledge of the Turkish language at level B1 or higher.

The authors stressed that the book was prepared for the speakers of the Turkish language who would like to develop their skills despite the fact that it includes parts devoted to elementary issues learners can have when they learn the language, e.g. long vowels, word stress, and direct speech.

Bir Öğretim Materyali Olarak Türkçe Konuşuyoruz Mówimy PO Turecku

Cem Erdem, Katarzyna Stefaniak-Rak

Adam Mickiewicz University, Poznan

Öz

"Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku" isimli eser Polonya'da Türkçe öğretimi için kaleme alınmış eserlerden biridir. "Mówimy Po Turecku" Krakov'da, 1977'de Teresa Ciecierska-Chłapowa, Jan Ciopiński ve Oben Güney tarafından yazılmış ve Jagiellonski Üniversitesi tarafından yayımlanmıştır. Eser 2 bölüm halinde hazırlanmış olup birinci bölümde Türkçenin öğretimine ilişkin çalışmalar ikinci bölümde ise metinler ve okuduğunu anlama etkinliklerine yer verilmiştir. Eser, 2500 kelimeyi ihtiva eden bir yapıyla oluşturulmuş ve eserin öğrencilere temel düzeyde Türkçe konuşma becerisi kazandırmayı amaçladığı ifade edilmiştir. Bu araştırmanın amacı; "Mówimy Po Turecku" adlı eseri Türk dili öğretimi açısından değerlendirmektir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Sonuç olarak eserde, ses yöntemi, dilbilgisi çeviri yöntemi, kulak dil alışkanlığı yöntemi, soru-cevap yöntemi, iletişimci yaklaşım ve sözel yaklaşım yöntemlerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili Öğretimi, Ders kitabı, Türkoloji, Polonya.

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 18, Sayı 3, 2017
ss. 297-311
DOI: 10.17679/inuefd.315039

Gönderim Tarihi : 19.05.2017

1. Düzeltme : 18.08.2017

2. Düzeltme : 25.09.2017

Kabul Tarihi : 11.12.2017

Önerilen Atıf

Erdem, C. & Stefaniak-Rak, K. (2017). (We Speak Turkish) As A Teaching Material Soyisim. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 297-311. DOI: 10.17679/inuefd.315039

GİRİŞ

Türkler tarih boyunca kurdukları güçlü devletlerle bulundukları coğrafyalarda hâkimiyet alanları tesis etmişlerdir. Bu siyasi ve sosyal hâkimiyet alanları içerisine giren yabancılar da Türk dilini öğrenmek istemişler ve dönemin şartlarına uygun yollarla amaçlarını gerçekleştirmişlerdir. Polonya bulunduğu coğrafya bakımından Tatar ve Karaylarını de bünyesinde barındıran bir ülkedir. Bu etkileşim dolayısıyla Türk dili öğretiminin bu coğrafyada çok eskilere gittiğini söylemek mümkündür. Bununla birlikte sistemli bir biçimde Türk dili öğretiminin ilk kez 18. yüzyılda Türkçe bilen çevirmenler yetiştirmek amacıyla gerçekleştirildiği ifade edilebilir (Reychman, 1950, s. 52, 54; Moszczeński, 1907, s. 65). Konuşma ve yazma Türkçesi bilgisi, Osmanlı İmparatorluğu ile yürütülen siyasi temaslarda temel bir unsurdu. Kraliyet elçisi sözlü çevirmen yetiştirmek ve çalıştırmak zorundaydı. Bu adamlardan sadece konuşma Türkçesi değil, Sultanların ve yüksek Osmanlı görevlilerinin Polonya Sarayına gönderdikleri resmi belgeleri çevirecek düzeyde yazılı Türkçe öğrenmeleri isteniyordu (Majda, 2001). Sonrasında tüm Avrupa'da şark dilleri eğitimi veren kuruluşlar ile Türk dili öğretimi gerçekleştirilmeye devam edilmiştir. 19. Yüzyılda ise Polonya'da Doğu etütleri için önemli merkezlerinden biri Vilnius Üniversitesi'dir. Sonrasında ise Jagiellon Üniversitesi Doğu Dilleri bölümüne var olan dillere Türkçe ve Arapça da eklenmiştir. Böylelikle Krakov'da da Türk dili öğretimi başlamış olur. 20. Yüzyılda ise Lviv'deki Jan Kazimierz Üniversitesi (1924) ve Varşova Üniversitesinde (1932) Şarkiyat bölümleri açılır. Polonya'da açılan son Türkoloji bölümü Poznan Adam Mickiewicz Üniversitesinde (2002) Asya araştırmaları ana bilim dalı, Türk Moğol ve Kore dilleri dalı ismiyle açılmıştır.

Bu bölümler gerçekleştirdikleri öğretim etkinliklerine uygun olarak çeşitli ders kitapları ve yardımcı kaynaklar da yayımlamışlardır. Bunlardan Polonya'da çalışmalarına devam eden Türkoloji bölümleri içerisinde Varşova'da "Materiały Do Praktycznej Nauki Języka Tureckiego" (Pratik Türkçe öğretimine materyaller) Krakov'da "Mówimy Po Turecku" (Türkçe konuşuyoruz) ; Poznan'da ise "Leksyka Turecka w ćwiczeniach" (Egzersizlerde Türkçe sözcük bilgisi) ön plana çıkan çalışmalar olarak göze çarpmaktadır. Öğrencide istenen davranış değişikliklerini oluşturmak, öğretim sırasında dikkatini toplamak, ilgisini artırmak ve devam ettirmek amacıyla çeşitli eğitim araçlarının kullanıldığını görmekteyiz. Bu eğitim araçlarından en önemlilerinden birinin "ders kitapları" olduğu belirtilmektedir. Kitap, sınıfta öğretmen ve yazı tahtasından sonra en sık başvurulmuş bir araçtır (Richards, 2001, s. 266). Hatta birçok durumlarda yaygın olarak kullanılan tek öğretim materyalidir (Kolaç, 2003). Aynı zamanda ekonomik bir eğitim materyali olarak ders kitapları öğretmenin en iyi yardımcısı vazifesini görmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasındaki neden ise herhangi bir öğretim materyalinin olmaması veya zamanın kısıtlı olmasından dolayı öğretmenin hazır bilgi kaynağı olan ders kitaplarına yönelmesidir (Karabağ, 2012, s. 40). Ders kitapları, öğrencilerin neler öğreneceğini, öğretmenin ise neyi öğreteceğini önemli ölçüde etkileyen kaynaklar olarak görülmektedir (Aktın, 2010, s. 37). Öğrencilerin derslerde istenilen davranışı kazanmasında ve öğrenme ortamına aktif olarak katılımında ders kitaplarının önemli bir rolü vardır. İyi hazırlanmış bir ders kitabı öğrencileri derse hazırlamakta ve motive etmektedir (Cankılıç, 2010, s. 22). Benzer sayılabilecek pek çok avantajı nedeniyle ders kitapları geçmişte ve günümüzde en çok başvurulmuş öğretim materyallerindendir (Harmer, 1991, s. 257). Bu materyallerin değerlendirilmesinin öğretim etkinliklerinin niteliğini ve öğretim amaçlarını ortaya koyması bakımından önemli bilgiler sunduğu görülmektedir (Cunningsworth, 1995, s. 90). Bu materyallerin geçmişe yönelik incelenmesi dönemin eğitim anlayışı, kullanılan yöntemler hakkında önemli detaylar sunacağı düşünülmektedir.

Teresa Ciecierska-Chłapowa, Jan Ciopiński ve Oben Güney tarafından yazılarak 1977 yılında Krakow da yayımlanan Türkçe Konuşuyoruz "Mówimy Po Turecku" adlı eser Lehçe bilip Türkçe öğrenmek isteyenlerin yararlanabileceği bir yabancı dil kitabı olarak yayımlanmıştır. Bu eser Türkçe ve Türk kültürünün öğretimi bakımından önemli bir eserdir. Lehçe bilenler için hazırlanan kitabın giriş kısmında, amacın sadece dil öğretme veya konuşmayı geliştirme olmadığı, sadece Türkçeyi iyi bilen yabancıların Türk edebiyatı metinlerini okumaları için onlarda heves uyandırmak olduğu belirtilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

"Mówimy Po Turecku" adlı eseri Türk dili öğretimi açısından değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışma tarama modelinde desenlenmiştir. Bu tür modellerde, ihtiyaç duyulan veriler, araştırmanın hedef kitlesi olarak

tanımlanan çalışma evrenindeki birey ya da objelerden çeşitli araçlar kullanılarak toplanır. (Karasar, 1999, s. 79-81).

İncelenen Eser

"Mówimy Po Turecku" adlı eser bu araştırma kapsamında incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Doküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar ve orijinal kaynaklara ulaşmak önemli kabul edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187).

Verilerin Analizi

Ele alınan eser ders taranarak, ders kitabının hangi amaçlar doğrultusunda oluşturduğu, ders kitabının içerik olarak tasarımı, ölçme-değerlendirme açısından önemli görülen bölümleri içerip içermediği; etkinlik içi ve tema sonlarında kullanılan soruların türü; beceri alanlarına dağılım durumu; okunabilirlik gibi nitelikler araştırılmış, elde edilen veriler sunulmuştur. Belirlenen durum ve içerik özelliklerine ait verilerden hareketle yorumlama çalışmaları da yapılmıştır. Esere ilişkin betimleyici veriler sunabilmek için Erdem (2016) tarafından kelime ve cümle yapısı ile alıştırmaya ve değerlendirme olarak üç boyutta yapılandırılan 24 sorudan oluşan değerlendirme formundan yararlanılmıştır. Kitap değerlendirme formu her madde için olumlu nitelik 'E' (Evet), olumsuz durum 'H' (Hayır), olumlu ancak eksik görülen nitelik de 'K' (Kısmen) olarak belirtilmiştir. Kitap değerlendirme formunun geçerlik ve güvenirliği için uzman görüşü ve puanlayıcı güvenirliğine başvurulmuş olup üç öğretim elemanı tarafından puanlanan ölçme aracının iç geçerlik katsayısı .91 olarak tespit edilmiştir. Yine eserde yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyleri üzerine yordamada bulunmak amacıyla Ateşman (1997) tarafından Türkçe için geliştirilen Flesch-Kincaid formülü kullanılmıştır.

Tablo 1. Türkçe Okunabilirlik Aralıkları

Okunabilirlik Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
90-100	Çok Kolay
70-89	Kolay
50-69	Orta Güçlükte
30-49	Zor
1-29	Çok Zor

Tablo 2. Ateşman'a göre Türkçe için (Hece Olarak) Sözcük ve (Sözcük olarak) Cümle Ortalamaları

	Hece olarak (sözcük uzunluğu)	Sözcük olarak (cümle uzunluğu)
En kolay metin	2.2	4
En zor metin	3.0	30

Okunabilirlik formülleri, metnin nitel özellikleri ile birlikte değerlendirildiğinde anlamlı sonuçlar ortaya koyabilir (Fry, 2002, s. 287).

BULGULAR

"Mówimy Po Turecku" isimli ders kitabı ana hatlarıyla iki bölümden ve temel bilgi kısmından oluşmaktadır. Bölümler öncesinde Türkçede bulunan harfler hakkında bilgi verilmiştir. Verilen harfler örneklerle birlikte kullanılmıştır. Birinci bölümde diyaloglar kullanılarak önemli görülen gramer konuları herhangi bir bilgi verilmeden anlatılmaktadır. Bu durum öğrenenlerin cümleler üzerinden aktarılmak istenen kuralları anlatılmaktadır. Diyalogların amacı: basit kelime hazinesine dayanarak dinleyicilere Türkçe gramer kurallarının temel yapılarını anlatmak olarak ifade edilmiştir. İlk bölüm 15 dersten oluşmaktadır ve her dersten sonra daha ayrıntılı kelimeler listesi verilmektedir. Ayrıca 1.den 6. derse kadar, Lehçeden Türkçeye cümle çevirileri bulunmaktadır.

İkinci bölümde birçok tematik diyalog içeren metin bulunmaktadır. Aşağıda bu metinlerin başlıkları verilmiştir.

Tablo 3. Metin Başlıkları

1. Özerlerin Ailesi	13. Emine Hastalanıyor	24. Berber Salonunda
2. Özerlerin Evi	14. Trenle Yolculuk	25. Özer Ailesi ve Olimpiyatlar
3. Özerlerin Bir Sabahı	15. Otelde	26. Postanede
4. Alışveriş	16. Terzide	27. Hayvanat Bahçesinde
5. Ev Onarımı	17. Türk Mutfağı	28. Bahçede
6. Yıldız Hanımın Başhekimle 7. Röportajı	18. Üniversite Giriş Hazırlıkları	29. Oya Yeniden Odasını Yerleştiriyor
8. Emine Hastalanıyor	19. Lokantada	30. Yaz Tatili Planı
9. Oto-Tamir Evinde	20. Kütüphanede	31. Uçakla Polonya'ya Yolculuk
10. Vize ve Döviz İşleri	21. Aydın Kampta	32. Oya'nın Polonya'dan Yazdığı Mektup
11. Lokantada	22. Oya ve Aydın Mağazada	
12. Oto-Tamir Evinde	23. Türkiye Hakkında Genel Bilgiler	

Bu metinlerin amacının "öğrencilerin kelime haznesini" geliştirmek olduğu ifade edilmiştir. Her metnin altına metinle ilgili sözlük bölümü verilmiştir.

II. - Babanın otomobili yok mu? - Babamın bir otomobili var. - Senin babanın otomobilinin markası nedir? - Benim babamın otomobilinin markası "Anadol"dur. - "Anadol" otomobili iyi bir araba mıdır? - Evet, "Anadol" çok iyi bir arabadır. - Bu araba senin değil mi? - Bu araba babamın. Benim arabam yok. Babamın arabası vardır. -Tamam. Aydın senin kardeşindir. - Evet, o benim kardeşimdir. - Onun arabası yok mu? - Yok. - Ya, o "Anadol" arabası? - "Anadol" Aydın'ın değildir. Babamızındır. Ne Aydın'ın ne de benim otomobilimiz vardır.			
Sözcükler:			
I.ikinci	- drugi	çok	- dużo (czasem: bardzo)
kardeş	- brat	şair	- poeta
var	- jest, istnieje	şair	- wiersz
kardeşim var-	m a m brata	yazan	- piszący
bir	- jeden, jakiś	iş	- praca, sprawa, zajęcie
kızkardeş	- siostra	II.baba	- ojciec
yok	- nie ma, brak	otomobil	- samochód
kardeşim yok-	nie mam brata	marka	- znak; nazwa firmowa
sen	- ty	araba	- wóz
üniversite	- uniwersytet	tamam	- 1.kompletny 2.dobrze!
ne ...	ne de ...	=	ani ... ani też ...

(I. Bölüm, Sayfa 14)

Sözlükler metinlerde yer alan şekiller dışında türetilmiş farklı örnekleri de zaman zaman gösterecek şekilde tasarlanmıştır. Bunun dışında eserin sonunda bir sözlük bölümü bulunmaktadır. Diyaloglarda öncelikle günlük yaşamdaki olaylar ve Türk aydın sınıfı tarafından kullanılan argo sözcük ve ifadeler yer verilmeye çalışıldığı belirtilmiştir. Ders kitabının sonunda bulunan sözlükte ise genellikle metinlerinde kullanılan Türk kelimelerinin Lehçe karşılıkları bulunmaktadır.

İlk bölümde eserin 1. ve 2. sınıf öğrencileri için hazırlandığı ifade edilmiştir. Eser Türkçeden Lehçeye bir çeviri kitabı özelliği de göstermektedir. Kitapta öncelikle metinler verilmiş ve bilinmeyeceği düşünülen kelime ve kavramlar metnin sonunda açıklanmıştır. Kitabın ilk bölümünde Türkçe seslerle ilgili alıştırmalara yer verilmiş sonrasında metinler üzerinden bir öğretim yolu benimsenmiştir.

Yazarlar, kitaplarını yazarken, ilk 6 bölümün dışında, bölümlerde ve tematik metinlerde bilerek alıştırma yazmadıklarını ifade etmişlerdir. Ders kitabıyla ilgili yapılması öngörülen çalışmaları şu şekilde belirlemişlerdir:

- a) Birinci bölüm alanı
 1. Lehçe'ye çeviri (sözlü);
 2. Kompakt kaset dinleme;
 3. Konuşma esnasında yapılan hataları düzeltmek için öğrenciler kendi seslerini kaydedip öğretmenlerinin sesiyle karşılaştırma;
 5. Derste öğrenilenler ve yeni dilbilgisi kuralları cümlede (cevaplarda ve sorularda) kullanma. Öğrenciler kelimeleri sözlükte arayıp kendi cümlelerini kurarlar (yazılı ve sözlü);
 6. Hataların düzeltilmesi ve öğrenciler tarafından düzeltilmiş metnin kaydedilmesi (telaffuz hataları okutman tarafından düzeltilir);
 7. Öğrencilerin, öğretmenin sorularına cevap vermesi (sorular sadece derste yapılan konular hakkındadır);
 8. Bütün öğrenciler birbirlerine soru sorar ve cevap verir. Öğretmen onlara katılıp tamamlayıcı kelimeler verebilir.
- b) İkinci bölüm alanı
 1. Lehçe'ye çeviri (sözlü);
 2. Kompakt kaset dinlemesi;
 3. Lehçe'ye çeviri (yazılı);
 4. Kasetten sözlü çeviri (dinleyerek);
 5. Türk dilinde diyalog özeti ya da paralel anlamlar kurma (yazılı ve sözlü);
 6. Değişik anlamda yeni öğrenilen kelimeleri cümlede kullanma;
 7. Metinle ilgili sorular ve cevaplar kurma;
 8. Diyaloglarda geçen cümleleri dolaylı anlatıma çevirme ve tersini yapma;
 9. Öğrenciler tarafından seçilen bir konu üzerinde metinler yazma (tavsiye – yabancı-Türkçe sözlüklerin kullanımı);
 10. Öğretmen ve bütün öğrenciler seçilen bir konu hakkında konuşurlar.

Yukarıda gösterilen alıştırma, dinleyicilerin dil öğrenimine katılmalarını planlandığı ifade edilmiştir. Bu ders kitabında bulunan maddeler (temel gramer örnekler, argo sözcükler ile ifadeler), 2500 kelime günlük yaşam hakkında ve bunlarla ilgili ses kayıtları Türk dili öğrenmek için, özellikle eğitimlerinin ilk döneminde, çok yardımcı olacağını umut edildiği ifade edilmiştir.

Metinlerde deyim, atasözleri ve kalıp ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Bu tür ifadeler konuşma Türkçesinde sık sık yer bulan anlatımlardır. Eserde "Başa gelen çekilir" (s.68); "Hakkın var" (s. 43); "Lazım gelmek" (s. 48); "Çok şükür" (s.43); "Aslına bakarsan" (s. 68); "Fırsat bulmak" (s. 69) gibi örneklere sıkça yer verilmiştir.

Özellikle konuşma üslubunun etkileri kitabın her metninde kendini hissettirmektedir. Devrik cümleler ve ara ifadeler metinlerde sistemli bir biçimde kullanılmıştır. Metin içerisinde konuşma üslubu aşağıdaki şekilde örneklenmektedir.

Trenle gideriz öyleyse, ne var sanki? (Trenle yolculuk, 68).

Yazık bana söylemedin. Gelirdim seninle (Sinemadan Sonra, 83).

Burada Oya ablanla bekle Nurten, ben bilet alacağım. (Hayvanat Bahçesi, 90).

Pekâlâ, bunları dil bilgisi kitaplarına bakmadan söylediniz. Buna çok sevindim şimdi şu tümcelerde dikkat etmenizi istiyorum. (On Üçüncü Ders, s. 42).

Dolaylı anlatım Lehçede Türkçeden farklı bir şekilde yapılmaktadır. Bu yapı daha çok doğrudan anlatıma benzediği için Polonyalı dil kullanıcılarının Türkçe konuşma ve yazmalarında dolaylı anlatım bir problem olarak belirlemektedir. Aşağıda eserde yer alan dolaylı anlatım ile ilgili örnek yer almaktadır. Yine bu oluşturulan metinde zamirler sık kullanımları yoluyla pekiştirilmeye çalışılmıştır.

"Bu ev kim **tarafından** yapıldı, şu yatak çarşafı *kimin* **tarafından** yıkandı? Bu yazıyı ben yazdım yani bu yazı *benim* **tarafımdan** yazıldı, Benim **tarafımdan** yazılan bu yazıyı kim okuyacak? *Sizin* **tarafınızdan** yazılan bu yazıyı herkes okuyacak. Öyleyse diyebiliriz ki *benim* **tarafımdan** yazılan bu yazı *herkes* **tarafından** okunacaktır. Eğer bu yazı güzelse, şunun gibi bir tümce kullanabiliriz." benim **tarafımdan** yazılan ve herkesçe okunacak olan bu yazı güzeldir." eğer bu yazıyı bu günlerde değil de geçmişte yazmış olsaydım şunun gibi bir

tümce kurabilirdik:" benim **tarafımdan** yazılmış ve herkesçe okunacak olan bu yazı güzeldir
(On İkinci Ders, s. 37)

Ana dili Lehçe olan kullanıcıların en büyük problemlerinden biri de Türkçedeki uzun ünlüler ve vurgudur. Uzun ünlülerde görülen farklı telaffuz, kimi zaman işaretlerle gösterilmesine rağmen pek çok örnekte işaretlenmemektedir. Bununla birlikte vurgu da bezer bir problem olarak ortaya çıkmaktadır. Aşağıda uzun ünlülerin telaffuzlarına ilişkin seçilmiş kelimeler yer almaktadır. Aşağıda uzun ünlüler, vurgu konularına yönelik verilen örnekler bulunmaktadır.

Uzun ünlüler.

mavi, gâh, rüzgâr, kâğıt, kâtip, zamanı lâzım, gûya, kar - kâr, (s. 7-8)

Vurgu

arkadaş, çocuk, kara, karakol, el, eller, ellerim, ellerimiz, ellerimize,

Ankara, Konya, İtalya, İstanbul, Polonya, Ankara'ya, Konya'ya Polonya'da

banka, fasulye, çimento, bankada fasulyeden çimentoya

Almanca, Fransızca, İngilizce, Türkçe (s. 7)

Lehçede "ö, ü" gibi ünlülerin bulunmaması konuşma becerisinde çeşitli güçlükler oluşturmaktadır. Bununla birlikte ses uyumunun öğrenenlerde yerleşmesi için güzel çalışmalardan biri de tekerlemelerdir. Eserde sesletim ve Lehçede bulunmayan ünlüler üzerine çalışmak amacıyla tekerlemelere yer verilmiştir.

Tekerleme

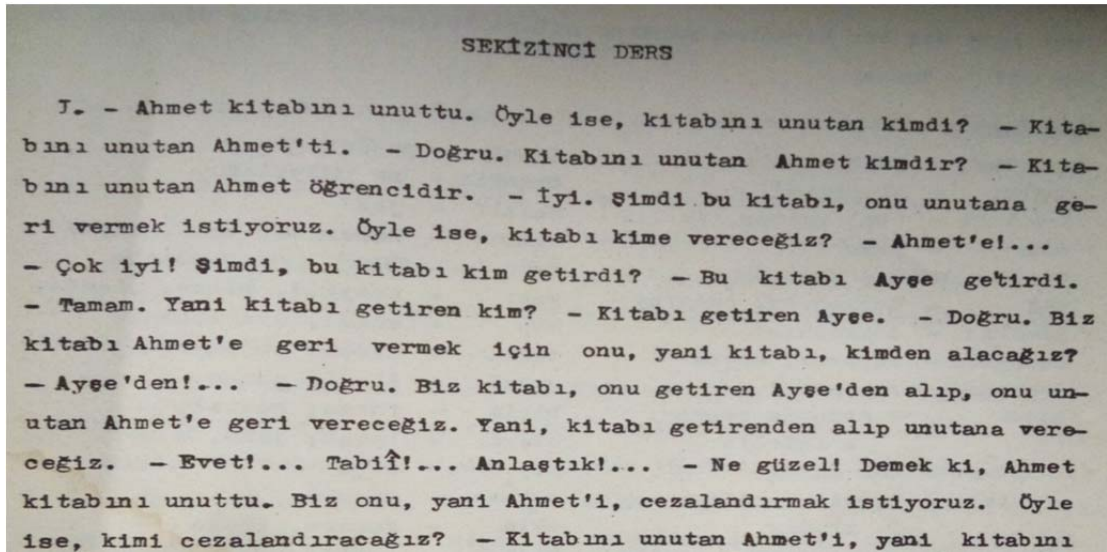
Balık ılık suda boğulurken al elma alma!

Balıklama ılık suya dal.

Kalk yarın ablam gelecek belki

Kırk küp kırkının da kulpu kırık küp

Gül bülbülün, bülbül gülün, bülbül gülün, gül bülbülün.

(I. Bölüm, Sekizinci Ders, s. 25)

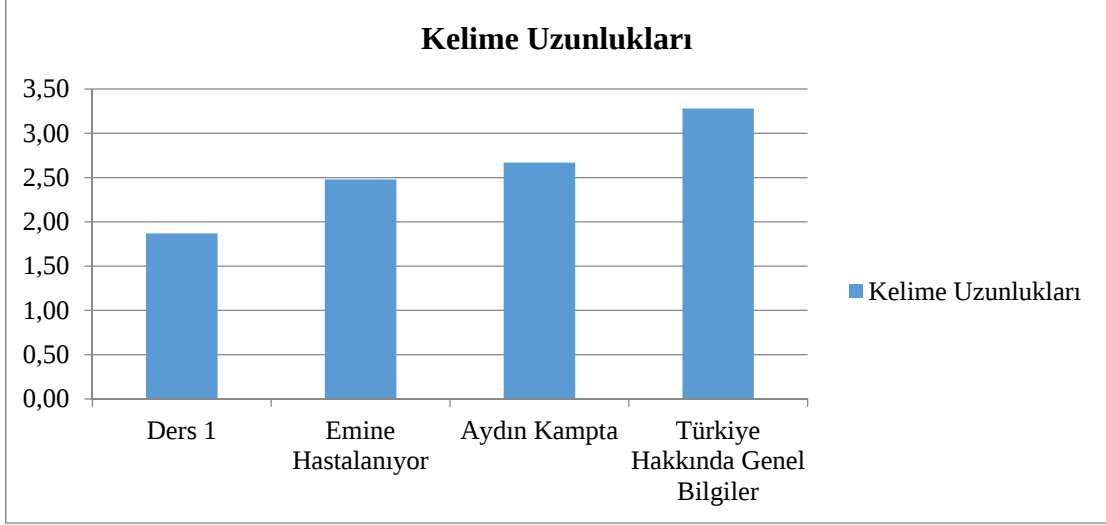
Dil bilgisi kuralları bir dili güzel konuşma ve yazmanın temel yapılarını içerirler. Bu bağlamda ders kitabı niteliği taşıyan eserlerde yer bulmaktadır. Kitapta Türkçe dil bilgisine ilişkin aşağıdaki konuların ele alındığı görülmektedir.

Tablo 4. Dil bilgisi konu sıralaması

1. Sesler ve telaffuz	5. İkilemeler
2. Hal Ekleri	6. Zamanlar (şimdiki zaman- geçmiş zaman farkı)
3. Sözcük türleri	7. Filler ve özellikleri
4. Dolaylı Anlatım	8. Dilek kipleri

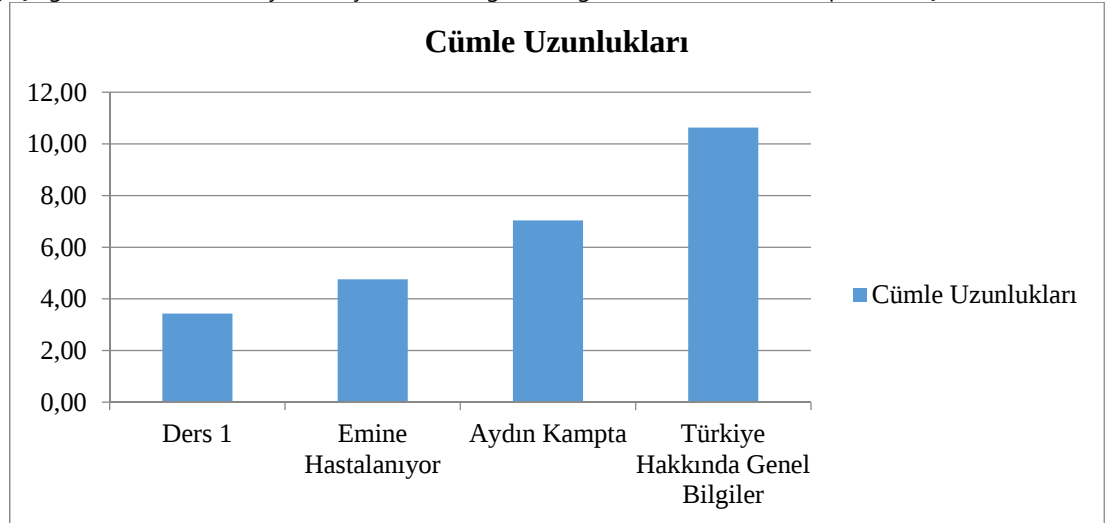
Bu eser başlangıç düzeyi dil kullanıcılarına hitap etmediğinden Polonyalı Türkçe öğrenenlerin karşılaştıkları temel problemleri çözmeye yönelik konu tercihinin gidildiği görülmektedir. Bu sıralama Polonyalılara Türk dili öğretiminde üzerinde durulması gereken konuları vurgulaması bakımından önem taşımaktadır.

Okunabilirlik metinlerin genel güçlük düzeyleri ile ilgili bir kavramdır. Metinlerin güçlük düzeylerinin kontrollü olarak değiştirilmesi ve öğrenciyi bir ileriki aşamaya taşıyacak niteliğe büründürmesi önemlidir. Bu çalışma da kelime, cümle uzunluğu ve okunabilirlikler eserden düzenli sayısal aralıkla alınmış dört eser üzerinden yordanmaya çalışılmıştır.

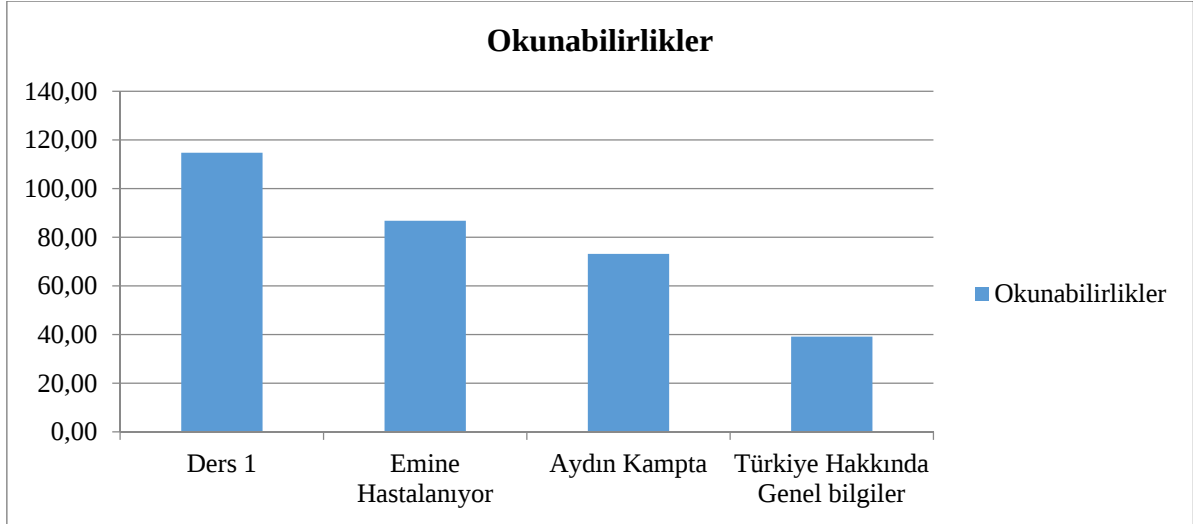
Şekil 1. Metinlere ait kelime uzunluk düzeyleri

Kelime uzunlukları bakımından ders 1, $\bar{X} = 1,87$; Emine hastalanıyor $\bar{X} = 2,48$ Aydın kampta $\bar{X} = 2,67$ ve Türkiye hakkında genel bilgiler $\bar{X} = 3,28$ olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular metinlerin kelime uzunluklarının ilerleyen metinlerle birlikte zorlaştığını ortaya koymaktadır. "Ders 1" isimli metnin kelime güçlüğü bakımından "Kolay"; Türkiye hakkında genel bilgiler ise "Zor" olarak tespit edilmiştir.

Şekil 2. Metinlere ait cümle uzunluk düzeyleri

Cümle uzunlukları bakımından ders 1, $\bar{X} = 3,43$; Emine hastalanıyor $\bar{X} = 4,76$ Aydın kampta $\bar{X} = 7,04$ ve Türkiye hakkında genel bilgiler $\bar{X} = 10,63$ olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular metinlerin kelime uzunluklarının ilerleyen metinlerle birlikte zorlaştığını ortaya koymaktadır. "Ders 1" isimli metnin kelime güçlüğü bakımından "Kolay"; Türkiye hakkında genel bilgiler ise "Orta" olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda cümle uzunlukları bakımından "Zor" metin örneklenmemiştir.

Şekil 3. Metinlere ait okunabilirlik düzeyleri

Okunabilirlik düzeyleri bakımından "Ders 1" $\bar{X} = 114,748$; Emine hastalanıyor $\bar{X} = 99,634$ Aydın kampta $\bar{X} = 73,195$ ve Türkiye hakkında genel bilgiler $\bar{X} = 39,185$ olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular metinlerin okunabilirliklerinin ilerleyen metinlerle birlikte zorlaştığını ortaya koymaktadır. "Ders 1" isimli metnin kelime güçlüğü bakımından "Çok Kolay"; Emine hastalanıyor "Çok Kolay"; Aydın Kampta, "Kolay" Türkiye hakkında genel bilgiler ise "Zor" olarak tespit edilmiştir. Bu durum ders materyalinin güçlük düzeyi, okuma anlama yoluyla dil gelişimlerini geliştirecek şekilde tasarlandığını göstermektedir. Çok boyutlu bir değerlendirmeyi mümkün kılabilmek amacıyla üç boyut ve 24 sorudan oluşan değerlendirme formuyla (Erdem, 2016) incelenmiş ve aşağıda tabloda yer alan bulgular tespit edilmiştir.

Tablo: 5. Ders Kitabı Değerlendirme Formu

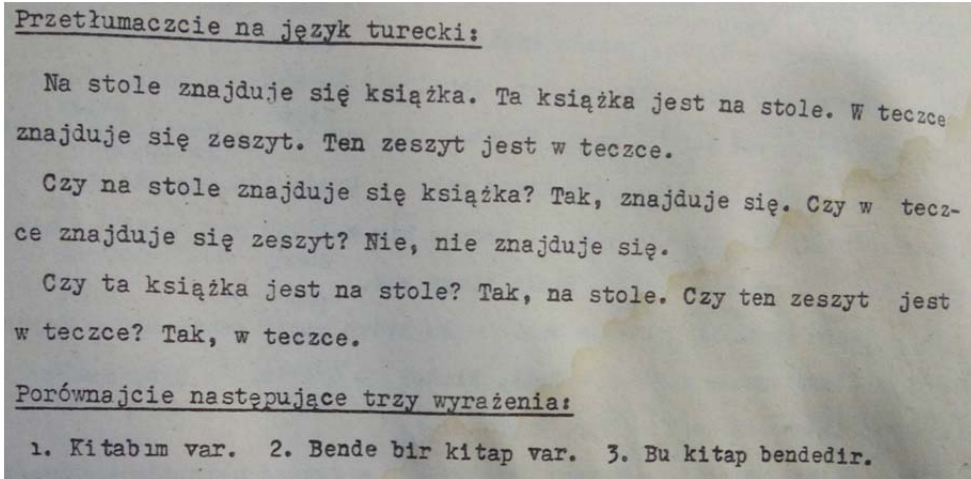
<i>Genel Fiziksel Özellikler</i>	Evet	Hayır	Kısmen
1. Kitabın boyutları öğrenci kullanımına uygun mu?	x		
2. Kullanılan yazı karakteri rahatlıkla okunabiliyor mu?	x		
3. Baskı net ve temiz mi?	x		
4. Metinlerin satır aralıkları okunmayı kolaylaştırıyor mu?	x		
5. Başlıklar dikkat çekici mi?	x		
6. Konu bütünlüğünü sağlayacak sayfa düzeni yapılmış mı?	x		
7. Sayfalar düzgün numaralanmış mı?	x		
8. İçindekiler verilmiş mi?	x		
9. İndeks- dizin verilmiş mi?		X	
10. Kitabın sözlüğü başka bir kaynağa gereksinim duyurmayacak zenginlikte mi?	x		
11. Kaynakça verilmiş mi?		X	
12. Ekler kısmı var mı?		X	
13. Kitaba ait öğretmen kılavuzu var mı?		X	
14. Kitabın öğrenci alıştırmalı/çalışma defteri var mı?		X	
<i>Kelime ve Cümle Yapısı</i>			
15. Açık ve sade olarak yazılan bir dilde yazılmış mı?	x		

16. Cümle yapısı öğrencinin seviyesine uygun mu?	x
17. Cümleler basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta doğru sıralanıyor mu?	x
18. Yazım kurallarına uygun mu?	x
19. Metinler dilbilgisi konularını işleyici nitelikte mi?	x
20. Dilbilgisi yapıları sistematik olarak değişik üniteler içinde tekrar ediliyor mu?	x

Alıştırma ve Değerlendirme

21. Her okuma parçası sonunda dört temel dil becerisini geliştirici alıştırmalara yer verilmiş mi?	X
22. Türkçeyi doğru ve akıcı kullanabilmek için yeterli alıştırmalara yer verilmiş mi?	x
23. Araştırma ve inceleme yapmaya yönelik soru, ödev vb. çalışmalar düzenlenmiş mi?	x
24. Edinilen beceri ve kazanılan davranışları ölçmeye yarayan sorulara yer verilmiş mi?	X

Ders kitabı değerlendirme formuna ilişkin genel fiziksel özellikler boyutunda, başlıkların kitabın sözlüğünün başka bir kaynağa gereksinim duymayacak zenginlikte olması "kısmen" olarak nitelendirilmiştir. İndeks ve dizin, kaynakça, öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci alıştırmaya kitabının olmaması ise bir eksiklik olarak tespit edilmiştir. Kelime ve cümle yapısı boyutu ilgili olarak ise yazım kurallarına uygunluğu "Kısmen" olarak ifade edilmiştir. Alıştırma ve değerlendirme boyutu içerisinde yer alan "Her okuma parçası sonunda dört temel dil becerisini geliştirici alıştırmalara yer vermesi ve davranışları ölçmeye yarayan sorulara yer verilmiş olması "Kısmen" Türkçeyi doğru ve akıcı kullanabilmek için yeterli alıştırmalara yer verilmiş olması ve Edinilen beceri ve kazanılan davranışları ölçmeye yarayan sorulara yer verilmiş "Hayır" olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda eser; kelime ve cümle yapısının düzenlenmesi bakımından güçlü, alıştırmaya ve değerlendirme bakımından ise yetersiz olduğu görülmüştür. Yazarlar değerlendirme bölümü için öğrencilerin metne ilişkin sorular oluşturmaları ve cevaplamalarını ön gördüklerini belirtmişlerdir. Yine metin altında öğrencilerin Türkçeden Lehçeye ya da Lehçeden Türkçeye çeviriler yapması istenmiştir.

Eserde sözlük bölümünden önce yardımcı bilgiler başlığını taşıyan bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölüm içerisinde sayılar, uzunluk ölçüleri, yüzey ölçüleri, hacim ölçüleri, ağırlık ölçüleri, çağdaş politika tanımlamaları(cumhurbaşkanı, başbakan, ekonomik sistem, sendika, senato) bulunmaktadır.

Ders kitabı yaklaşımlar bakımından değerlendirildiğinde; dil bilgisi yapılarının ve sözcüklerin daima cümlelerle öğretilmesi ve hedeflenen sözcüklerin de bu şekilde seçilmesi sözel yaklaşım ve durumsal dil öğretimi; iletişim (dinleme yazma, konuşma ve okuma) becerilerinin öğrenilmesini önem vermesi bakımından ise doğal yaklaşımla örtüştüğü görülmektedir.

Eser, dil öğretim yöntemleri boyutu bakımından değerlendirildiğinde ise her metnin alıştırma bölümünde Lehçeden Türkçeye bir çeviri bölümünün bulunması dilbilgisi çeviri yönteminden yararlanıldığını göstermektedir. Eserin özellikle tamamen metinler yoluyla bir öğretim gerçekleştirmeye çalışması okuma-anlama etkinlikleri ve telaffuz ve iç konuşma konusuna önem vermesi "okuma yöntemi" ile uyum göstermektedir. Bununla birlikte metinlerde genellikle günlük konuşmaya dayalı kelime ve yapılar öğretilmesi; konuşma eğitimine önem verilmesi "düzvarım yöntemi" ilkeleri ile bağdaşmaktadır. Sözel yaklaşım, durumsal dil öğretim yöntemi anlayışında kelime sıklık sayımlarına önem verilmesi ve 2000 kelimelik bir çekirdek kelime bilgisinin dil öğreniminde önemli olduğu düşüncesi eserde yer alan " en sık kullanılan 2500 kelime" ifadesi ile uygunluk göstermektedir. Böylece yazarlar temel, orta ve yüksek düzeyde hangi kelimelerin verilmesi gerektiği konusunda bu eserde geçen kelime kadrosu bakımından bir örnek ölçüt vermektedirler. Özellikle eserde pek çok metin türünün diyaloglar biçiminde oluşturularak verilmesi ve açıklamalar bölümünde bir konu çerçevesindeki kelimeler sınırlandırılarak aktarılması "kulak dil alışkanlığı" yönteminden faydalandığını ortaya koymaktadır.

Öğretim tekniklerinin kullanımı bakımından ise eser de soru-cevap tekniğinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte ikili ve grup çalışmaları yönteminden de eserde yararlanılmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Tartışma

Araştırma bulguları incelendiğinde eserde dilbilgisi çeviri, kulak-dil alışkanlığı, düzvarım yöntemlerinden yoğun bir biçimde yararlanıldığı göze çarpmaktadır. Yöntem açısından ise soru cevap ile ikili ve grup çalışmaları yönteminden yararlanıldığı görülmektedir. Bu bulgular Aksoy (2007) ve Tarahija, (2008); Biçer (2011); Topuzkanamış (2011); Öztürk (2011) ve Erdem (2016)'in bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Bu durumun bu yöntem ve tekniklerin dil öğrenmede birincil ve etkili uygulamalardan olmasındandır.

Eser özellikle iletişimsel becerileri geliştirmeye yönelik olarak hazırlanmış bir çalışma özelliği göstermektedir. Dil bilgisi kurallarının doğrudan verilmeden beceri ağırlıklı bir dil öğretim yolu seçildiği dikkat çekmektedir. Benzer bulgulara Topuzkanamış (2011); Öztürk (2011); Tiryaki (2011), Biçer (2011); ve Erdem (2016)'in çalışmalarında da ulaşılmıştır.

Eserde ele alınan metinlerin okunabilirlik düzeyleri incelendiğinde metinlerin "kolaydan zora" ilkesine uygun olarak şekillendirildiği görülmektedir. Polonya'da Türkçe öğretimine ilişkin yapılmış benzer farklı bir çalışmada okunabilirlik seviyelerinin uygun tasarlanmadığı görülmüştür (Erdem, 2016).

Sonuç

Bulgular, eserin özellikle konuşma ve dinleme becerilerini güçlendirmeye yönelik olarak şekillendirildiğini göstermektedir. Eser de yer alan metinler daha çok günlük yaşama ait konuları ele almakta ve konuşma becerisini geliştirecek etkinlikleri barındırmaktadır.

Metinler konuları yönüyle değerlendirildiğinde, günlük yaşamda karşılaşılabilecek durumların bir bakıma metinler yoluyla örneklenmesi biçiminde belirmektedir. Durumlara ilişkin davranış kalıpları ve ifadeler öğrencilere bu örneklemeler yoluyla aktarılmaktadır.

Eserde dil bilgisi öğretimi noktasında özel bölümler oluşturulmamış olup genellikle metinlerle birlikte yürütülen bir dil bilgisi öğretimi gerçekleştirilmiştir.

Avrupa dilleri ortak çerçeve programı ölçütleri göz önüne alındığında eserin B1 ve üzeri düzeyindeki dil kullanıcıları için uygunluk arz ettiği görülmektedir.

Yazarlar eserin oluşturulma sürecinde Türkçeyi bilip geliştirmek isteyenler için bir kaynak kitap yazma isteklerini belirtmiş bu bağlamda Türk dilinin öğrenilmesinde karşılaşılan temel problemlere yer verilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda uzun ünlüler, vurgu, dolaylı anlatım gibi bölümlerin öncelikle ele alındığı tespit edilmiştir.

Dil bilgisi konuları ve kelimeler metinle bağdaşık bir biçimde farklı formlarla ortaya konulmuştur. Her metin kendi içerisinde metin, açıklamalar, sorular ve alıştırma bölümüyle yapılandırılmış ve bu bölümler üzerinden aktarılması uygun görülen bilgilerin öğretimi gerçekleştirilmiştir.

Eser; kelime, cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri bakımından değerlendirildiğinde başlangıç ve bitiş metinleri arasında dil gelişimini destekleyecek "basitten karmaşığa ilkesinin gözetildiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte kelime okunabilirlik düzeyleri bakımından "Kolay" ve "Zor" metinlerin bulunduğu tespit edilmiştir.

Eserde dilbilgisi çeviri, kulak-dil alışkanlığı, düzvarım yöntemlerinden yoğun bir biçimde yararlanıldığı göze çarpmaktadır. Yöntem açısından ise soru cevap ile ikili ve grup çalışmaları yönteminden yararlanıldığı görülmektedir.

Eserin genel fiziksel özellikler bakımından indeks, sözlük, kaynakça ve kılavuz bilgiler bölümlerinin eksikliği; alıştırma ve değerlendirme bakımından ölçme araçlarının tekdüzeliği, metin altı soruların yetersizliği ön plana çıkmaktadır.

Kelimeler, metin içerisinde kazandıkları bağlamsal anlamla birlikte verilmeye çalışılmıştır. Yine kelime çalışmalarında yan ve mecaz anlam gibi farklı anlam katmaları da öğrenciye aktarılmaya çalışılmıştır. Bunun yanında dilbilgisi konuları metinlerle birlikte verilmiştir. Metinler günlük yaşama hitap edecek iletişim malzemelerini yansıtacak biçimde tasarlanmış, metin güçlükleri göz önünde bulundurulmamıştır. Ele alınan eserde sistematik bir gramer öğretimi izlenmemiş olup özellikle kelime grupları üzerinde durulmuş ve bu gruplar ek örnek kullanımlarıyla zenginleştirilmiştir. Her metin sonrasında metin altı sorular, kelime gruplarına ilişkin cümle çalışmaları ve gramer konuları ile ilgili alıştırmalar metinle ilişkilendirilerek verilmiştir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Aksoy, T. (2007). Doktor Rüştü'nün nuhbetü'l-etfâl isimli eserinin Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bolu.
- Aktın, K. (2010). Türkiye, İngiltere ve ABD Sosyal Bilgiler/Tarih Ders Kitaplarında Yapılandırmacı Yaklaşım II. Dünya Savaşı Örneği, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede Okunabilirliğin Ölçülmesi. Dil Dergisi, 58, s: 71-74.
- Cankılıç, E. (2010). Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Ders Kitapları İle İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Tarih Ünitelerindeki Görsel Malzeme Sunumunun Karşılaştırılması, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Cunningsworth, A. 1995. Choosing your Coursebook. Macmillan Heineman.
- Ciecierska-Chłapowa, T., Ciopiński, J. ve Güney, O. (1977). Türkçe Konuşuyoruz Mówimy Po Turecku, Materiały do praktycznej nauki języka tureckiego, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Poland.
- Demir, T. (1-3 Eylül 2008). İlköğretim Yedinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Değerlendirme. 17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sakarya, s: 301-310.
- Erdem, C. (2016). Türk Dili Öğretimi Açısından "Materiały Do Praktycznej Nauki Języka Tureckiego". Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 5(3), 1431-1447.
- Fry, E. (1996). Understanding the readability of content area texts. In D. Lapp, J. Flood, N. Farnan (Eds.), Content area reading and learning: Instructional strategies (pp. 39-46). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Güzel A. ve Barın E., (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Harmer, J. (1991). The Practice of English Language Teaching. London: Longman.
- Karabağ, G. (2012). "Tarih Eğitimi ve Ders Kitabı Kullanımı", içinde Tarih Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı. Ed. İsmail H. demircioğlu & İbrahim Turan, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karasar, N. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 25. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kolaç, E. (2003). "İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi". Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 17(1):105-137
- Majda T. (2001). Polonya'da Türk dili Öğretimi Tarihçesi. Avrupa'da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyumu - 25-26 Ekim 2001, 25-26 Ekim 2001. (İnternet erişim adresi: <http://www.turkceogretimi.com/yabancilara-turkce-ogretimi/polonya-da-turk-dili-ogretimi-tarihcesi>. Erişim tarihi 26.04.2014).
- Moszczerński, A. (1907). Pamiętnik do historyi polskiej w ostatnich latach panowania Augusta III i pierwszych Stanisława Poniatowskiego. Poznań.
- Öztürk, İ. (2011) Müyessiretü'l-Ulûm ve Dil bilgisi Öğretimine Katkıları, Gazi Üniversitesi Uluslararası Türkçe Eğitimi Öğrenci Kongresi, Ankara.
- Reychman, J. (1950). Znajomość i nauczanie języków orientalnych w Polsce XVIII wieku, Wrocław.
- Richards, J. (2001). Curriculum Development in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tarahija, A. (2008). Kavâ'id-i Türkiyye'nin modern Türkçe öğretimi yöntemleri bakımından değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (Readability) Kavramı. Türklük Bilimi Araştırmaları Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı, 13: s:169-180.

- Tiryaki, E. (2011) Ed- Dürretü'l- Mudiyye fi'l Lügati't Türkiye, Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları, 1(1), s. 1-9.
- Topuzkanamış, E. (2011) Müyessiretü'l-Ulûm'da Dil Bilgisi" Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları, 1(1), s. 1-13.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İletişim/Correspondence

dr Cem Erdem
cemerdem@gmail.com

dr Katarzyna Stefaniak-Rak
kasiast@amu.edu.pl